

VERSLAG ARCHITECTUURRAAD 06-7-2023

Aanwezig: Bram Gaakeer (OCW, Directie Informatiebeleid), Tom van Veen (SURF, HOSA), Gerald Groot Roessink (DUO), Dirk Linden (Kennisnet, CTO), Mark de Jong (Inholland, Architectenberaad HORA, HOSA), Marc Berenschot (Utwente, Architectenberaad HORA), Remco de Boer, Joeri van Es (Bureau Edustandaard, Joeri is notulist), Brian Dommissie (Kennisnet, po/vo + Beheerteam ROSA), Joël de Bruijn (MBO Digitaal, MOSA), Peter Leijnse (SURF), Jennifer Moesker, Daniël Fokker (Studielink), Henk Nijstad (Kennisnet/Edustandaard; voorzitter) Arjan Aarnink (CITO), H-P Köhler (KLIK Onderwijs, VDOD), Diede Wooldrik (SURF, HORA)

Gastsprekers: Marc Mittelmeijer (CVO, voorzitter Standaardisatieraad), Evelien Renders (SURF), Bas Kruiswijk (MBO Digitaal), Meint de Vries en Jan Willem van Veen (DUO)

Afwezig m.k.: Leon Sprooten (MBO Digitaal, MORA), Frank Grave (SURF, HORA), Edwin Verwoerd (Sanoma, VDOD), Robin van Rootseler (MEVW), Jurre Koning (SLO)

Alle hieronder genoemde presentaties en het verslag staan op de pagina van de betreffende bijeenkomst op www.edustandaard.nl/architectuurraad/.

OPENING, MEDEDELINGEN, NOTULEN, AGENDA

De voorzitter heet iedereen welkom via deze hybride-bijeenkomst bij SURF, en speciaal onze gastsprekers.

De voorzitter neemt **de agenda** door en benoemt de gastsprekers. De aanwezigen hebben geen op of aanvullingen op het de agenda. De voorgestelde agenda wordt overgenomen. Marc Mittelmeijer, de voorzitter van de standaardisatieraad, spreekt de AR toe op dit bijzondere moment voor de Edustandaard Architectuur- en standaardisatieraad. Bram haalt herinneringen op van 10 jaar geleden. Toen werd begonnen aan de ontwikkeling van de ROSA bij OCW ism DUO. H-P vertelt over het begin van Edustandaard. Dit begon uit de vereniging Edustandaard. Wat als bijzonder wordt aangemerkt is dat Edustandaard nog steeds geen juridische entiteit is maar al jaren opereert als een krachtig platform in de keten waar partijen graag bij aanhaken en aan mee willen werken. De voorzitter bedankt Marc en rekt erop dat deze bijzondere samenwerking ook onder zijn voorzitterschap zal floreren.

PLAN VAN AANPAK: OVERZICHT EUROPESE ARCHITECTUURONTWIKKELING EN STANDAARDISATIE

Sprekers: Evelien Renders (SURF), Henk Nijstad Bureau Edustandaard)

edustandaard

Doel: advies en akkoord op Plan van aanpak

Documenten: zie presentatie

Evelien stelt zichzelf voor als adviseur internationalisering bij SURF. Evelien heeft vanuit SURF de “eenvoudige” vraag gekregen om inzicht en overzicht van internationale architectuurafspraken in kaart te brengen die relevant zijn voor het ho. Aanleiding was dat er veel verschillende standaardisatietrajecten bij SURF lopen. Iedereen weet alleen voor zijn eigen stukje hoe dit internationaal aansluit, maar een overkoepelend overzicht ontbreekt. In Europa zijn drie organen actief bezig met interoperabiliteit: European digital education hub, Think tank on digital ecosystem en Géant. Het project EduXS, dat Evelien gestart is, is een eerste aanzet om in kaart te brengen wie waarmee bezig is binnen het ho-onderwijswerkveld. Vanuit het buitenland al veel positieve reacties, nu ook vanuit het binnenland. Op de website www.eduxs.eu kan worden verkend wat al in kaart is gebracht.

Deze activiteit heeft veel parallellen met de opdracht die is gegeven vanuit de Standaardisatieraad aan Bureau Edustandaard. Ook hier is de wens om inzicht en overzicht te krijgen op (inter)nationale ontwikkelingen om te kunnen bepalen of het gehele onderwijs (dus alle sectoren) hier iets mee moet. Om die reden is besloten dat Henk en Evelien samen optrekken voor deze opgave.

Er worden 2 sporen voorgesteld door Henk om dit verder uit te breiden. Stroom 1: Datamodel voor op te bouwen metadata en Stroom 2: Inventariseren metadata en invoeren. Het werk voor inventariseren zal worden gedaan vanuit 4 Edustandaard werkgroepen. Gerald vraagt zich af of je compleet bent met de werkgroepen. Brian licht toe dat dit werkgroepen zijn die zich bezighouden met de ROSA IV-domeinen. Verder mist Brian aansluiting met een werkgroep die zich met semantiek bezighoudt, bijvoorbeeld het redactieteam ROSA Begrippenkader.

H-P vraagt zich af hoe de standaard CMI5 (informatiemodel) uit het leermiddelendomein hierbij wordt aangesloten. Hier wordt waarschijnlijk vanuit de groeifondsprogramma's naar gevraagd. Er is een bestuurlijke behoefte naar inzicht in welke standaarden het belangrijkste zijn internationaal gezien om hierbij aan te kunnen sluiten. Evelien legt uit dat er al een haakje zit via het ROSA ketendomein voor deze informatie, maar dat dit er nog niet in staat nu. Alle aanvullingen zijn welkom. De planning is dat in de tweede helft van 2023 een pilot wordt uitgevoerd, vervolgens is het tijd voor evaluatie en planning van het vervolg in 2024. Ideaal gezien zou een Europese partij dit moeten beheren. Eind van het jaar wil men aan de Standaardisatieraad rapporteren.

Dirk maakt een opmerking over de toolkeuze en roept op de tooling publiek te regelen los van Amerikaanse platformleveranciers. Bram wil graag weten wat het proces is voor nieuwe standaarden in te voeren. Evelien laat zien waar je de status kunt zien. Brian geeft aan dat dit project invulling geeft aan een epic die op de werkvoorraad van de ROSA is geplaatst. Henk sluit af met dat de architectuurraad een rol kan spelen bij het up-to-date houden van het overzicht. De architectuurraad zou moeten waken over de samenhang wanneer werkgroepen overlappende dingen zeggen of er blinde plekken zijn. H-P is benieuwd of dit later als monitoringstool zou kunnen worden gebruikt. De architectuurraad stemt in met de stappen worden voorgesteld. De AR kijkt ernaar uit op te hoogte te worden gehouden van ontwikkelingen. Gerald merkt hier nog bij op de input niet te beperken tot de werkgroepen. DUO sluit ook graag aan.

Conclusies & besluiten:

- Initiatief geeft invulling aan de wens die er vanuit Edustandaard eerder is geuit (en ook als Epic in het werkvoorraadoverzicht van de ROSA nu is opgenomen)
- Samenwerking tussen SURF en Bureau Edustandaard wordt toegejuicht, scopeverbreding voor het hele onderwijs biedt veel kansen op synergie en hergebruik

edustandaard

- Stappenplan voor 2023 is akkoord

Architectuurraad Actiepunten:

- (Internationale) initiatieven die interessant worden geacht kunnen door AR-leden worden ingebracht via Henk (info@edustandaard.nl) of Evelien.

ROSA-SCAN GABI (GEGEVENS, ANALYTICS & BUSINESS INTELLIGENCE (DUO))

Sprekers: Meint de Vries, Jan Willem van Veen, André Rietveld, René Berken (DUO), Joeri van Es (Bureau Edustandaard)

Doel: advies geven op basis van ROSA-scan

Document: zie bijgevoegde ROSA-scan

Projectmanager Meint de Vries stelt zijn team voor en licht kort toe wie aansluiten. Jan Willem licht nog kort inhoudelijk toe wat het GABI-programma is en wat de subprojecten hierbij zijn. Het gaat om een federatief data-analyse platform dat gegevens ter beschikking kan stellen conform de wet WRO. GABI bestaat uit een analyseomgeving (SANE), een metadataplatform (MDP) en een enterprise data hub (EDH). Het is een soort data distributiecentrum van data voor analysedoeleinden. Stappenplan: eerst infrastructuur intern bij DUO, dan use cases DUO uitwerken en opnemen, maar daarna het liefst ook uitbreiden naar de gehele onderwijsketen.

De Architectuurraad bespreekt de ROSA-scan zoals gepresenteerd door Joeri van Es namens Bureau Edustandaard. Daarbij wordt onderkend dat GABI in deze eerste fase van de lifecycle vooral gericht is op interne data van DUO m.n. over Doorstroom en de 1-cijferbestanden zoals te gebruiken door Vensters voor Verantwoording en de MBO Raad. De Architectuurraad ziet veel mogelijkheden om een dergelijke voorziening veel breder in te zetten in het onderwijs, dus als een mogelijke bouwsteen van de gemeenschappelijke data-infrastructuur. In het algemeen bij use cases waar het op dit moment nog niet mogelijk is om effectief en efficiënt (onderzoeks)gegevens uit te wisselen zonder dat de privacy in gevaar komt. Samenwerking en samenhang met het ROSA Begrippenkader en de gegevensmodellen die reeds in het kader van enkele afspraken uit de AMIGO-aanpak zijn gerold biedt hierbij ook kansen.

HP wil graag doorpraten met de GABI-mensen over de use case om data die nu vaak nog in de LAS verborgen zit, veel breder beschikbaar te krijgen. Hij ziet een soort onderwijs datalandschap voor zich. Ook allerlei onderzoeksvragen mbt. (korte en lange termijn) effectiviteit van interventies in het leerdomein lijken heel interessant voor GABI. De Architectuurraad gaat hierin mee, met de kanttekening dat dit uiteraard omkleed moet worden met de juiste AVG-vereisten (doelbinding etc). De Architectuurraad roept de sprekers van DUO op om – als de tijd rijp is – op zoek te gaan naar use cases, en wil daarbij graag helpen.

Conclusies & besluiten: het advies op basis van de ROSA-scan van GABI wordt overgenomen

Actiepunt:

edustandaard

- Verzoek aan het project GABI om in gesprek te gaan met partijen die use cases in beeld hebben, waaronder HP Kohler.
- Verzoek aan GABi-team om een afspraak tussen GABI en ROSA Beheerteam te maken om te kijken welke stappen genomen kunnen worden om samenhang en samenwerking te verkrijgen.

UPDATE DOORONTWIKKELING ROSA; WERKGROEPEN ROSA

Sprekers: Brian Dommissie, Joeri van Es, Remco de Boer (ondersteuning ROSA)

Doel: Informeren

Document: zie [bijgevoegde notitie update ROSA](#). In deze notitie zijn diverse verwijzingen naar achterliggende documenten.

Brian licht de release notes en notitie toe. De opgeleverde onderdelen zijn al door het QA-team op kwaliteit gecheckt en goed bevonden. Er worden vorderingen gemaakt vanuit het begrippenkader, de architectuurkaders en uitwerkingen van ketenprocessen.

Dirk merkt op dat vanuit Edu-v verwijzingen maakt naar de ROSA, maar er zijn ook links naar uitwerkingen in de ROSA die nog zeer summier zijn. Remco licht toe dat er op dit moment nog veel in beweging is rondom de architectuurkaders (de nieuwe aanduiding voor de pagina “Drivers doelen principes en ontwerp kaders”). Brian merkt op dat en deze aanpassingen zijn voorzien in de werkvoorraad, maar dat het proces inhoudelijk complex is, afhankelijk is van afstemming met experts en uiteraard ook de uren die tot onze beschikking staan. Daarom, op een vraag van Joël hoe de planning te interpreteren, wordt de gewenste einddatum van verschillende onderdelen lang niet altijd gehaald (of maar ten dele) en moet die worden bijgesteld. Uiteraard kan de AR invloed uitoefenen in de prioritering van de werkzaamheden, maar in geval van de architectuurkaders en de er nauw mee samenhangende IV-domeinen en toepassingspatronen, moet dit wel in samenhang worden uitgewerkt en kan je niet zomaar een enkel onderdeel helemaal afronden.

De navigatie van de architectuurkaders-pagina's is verbeterd aan de hand van feedback uit de vorige AR. Per onderliggende pagina zie je eerst een stukje van het metamodel zodat je weet waar je je bevindt als gebruiker.

Voor wat betreft de inhoud zou Dirk liever zien dat er minder principes getoond worden, dan veel nog niet volledig uitgewerkte principes, want dat kan verwarrend werken. De huidige aanpak en fasering stelt Dirk echter gerust. Bram voegt toe dat kaders belangrijk zijn voor de groeifondstrajecten. Het ontwerpgebied IAA is in concept gepubliceerd en wordt door de WG Toegang gecheckt en vervolmaakt de komende maanden. Op het onderwerp IBP wordt op dit moment gewerkt aan nieuwe kaders. Deze is in concept gereed en wordt na de zomer ondergebracht bij de werkgroep IBP.

Conclusies & besluiten:

- De architectuurraad is zeer enthousiast over de nieuwe navigatiestructuur en keurt die dan ook goed.
- De architectuurraad heeft geen verdere op- of aanmerkingen op de prioritering van de werkvoorraad en presentatie van architectuurkaders.

Actiepunt:

-

BIJPRATEN ARCHITECTUURDAG EDU-V / NPULS [20']

Sprekers: Bas Kruiswijk

Doel: Informeren over het verloop en opbrengsten Architectuurdag, bepalen van de rol Architectuurraad

edustandaard

Bas praat ons bij over de architectuurdag ten behoeve van de afstemming tussen de groeifondsprogramma's NPULS en Edu-V. Ze hebben de architectuurvergelijkingsraamwerken ingevuld die zijn ontwikkeld door Edustandaard. Deze vormden de basis voor de gesprekken en analyses die deze dag hebben plaatsgevonden. Bas vat de dag samen dat de twee groeifondsprogramma's lastig samen te voegen zijn, want NPULS probeert een hele doelarchitectuur incl. voorzieningen te realiseren voor de uitwisseling tussen onderwijsorganisaties in het ho en mbo terwijl Edu-V een afsprakenstelsel op gaat stellen en laten implementeren (incl. governance en naleving) voor dienstverleners (privaat en publiek) die met de distributie en gebruik van leermateriaal te maken hebben voor de werkingsgebieden po, vo en mbo. Bas legt de twee verschillende invalshoeken van de twee groeifondsprogramma's uit op basis van een plaat uit het verslag. Edu-V realiseert verder niks zelf, die laat realisatie over aan de markt en vraagt van de markt investeringen. Voor het afsprakenstelsel en de architectuur wordt sterk gekeken naar de afspraken in Edustandaard en de ROSA en vanuit Edustandaard wordt ondersteuning geboden op zowel architectuurniveau als in de uitwerking van afspraken in de werkgroepen.

Overlap qua werkingsgebied is mbo en qua toepassingsgebied daar waar er sprake is van uitwisseling tussen twee onderwijsorganisaties die het verwerven en gebruik van leermiddelen aangaan. Bram voegt toe dat vanuit NPULS en Edu-V er een overlappende architectuur voor leermiddelen bestaat. Het gaat hier over de streefarchitectuur voor digitale leermiddelen door HOSA ligt Tom toe. Deze zal pas na de zomer klaar zijn voor publicatie. Dit heeft ook raakvlak met de ROSA uitwerking van het ketenprocesmodel Gebruik leermiddelen en dit zullen we dan ook naast elkaar moeten leggen. Beide programma's hebben op architectuurniveau een invulling te maken op de ontwerpgebieden IAA, IBP, gegevensuitwisseling en op de semantische lagen ook daar ligt een belangrijke overlap.

Een conclusie uit de dag is dat NPULS wil kijken wat er bij Edu-V al bedacht is. .

De voorzitter vraagt aan de AR hoe zij zich hier tegenover verhouden. Brian reageert dat de AR zou moeten ondervangen dat alles wat echt overlap heeft wordt meegenomen in het afstemmingsproces van de groeifondsprogramma's. Joël voegt toe dat veel eindproducten wat betreft aard van elkaar verschillen. Dit voelt soms een beetje als kippen met eieren vergelijken. Brian voegt toe dat in een voorziening die binnen NPULS wordt gerealiseerd ook ontsluitingsmechanismen worden gebruikt waarmee veel parallellen met transactiestandaarden bestaan. Bram noemt doelarchitecturen als belangrijke plekken waar gemeenschappelijke kaders kunnen worden opgenomen. H-P noemt het als belangrijk om zeker ook te kijken naar de verschillen. Het vo-werkingsgebied is een hele andere wereld dan die van het mbo. De AR zou kunnen helpen met het identificeren van deze verschillen. Want wanneer alle verschillen onverminderd blijven bestaan zonder te kijken waar zaken hergebruikt kunnen worden kan dit voor problemen zorgen op termijn. Voor NPULS zijn de HORA en HOSA leidend, Edu-V kijkt meer naar de FORA, de ROSA is fundament voor beide ook wat betreft begrippen. Vertaling naar concrete afspraken moet nog worden gemaakt. Verslag komt nog beschikbaar. In november komt nog een grotere architectuurdag met meer groeifondsprogramma's.

Conclusies & besluiten:

Actiepunt:

- Beheerteams ROSA en HOSA: Vergelijken ketenprocesmodel Gebruik leermiddelen met de streefarchitectuur voor digitale leermiddelen

UPDATE WERKGROEP EDUKOPPELING

edustandaard

Spreker: Brian Dommissie (werkgroep Edukoppeling)

Doel: Verzoek akkoord met de gevolgde route richting een nieuw profiel

Documenten: nvt.

Brian had eigenlijk het concept OAuth profiel willen bespreken, maar deze is nog niet zo ver. De werkgroep is wel vergevorderd en twee maanden geleden leek het profiel bijna af, maar er bleken nog knelpunten te zijn. Er is een profiel voor de uitwisseling van persoonsgegevens onderkend waarvoor een vorm van toestemming (mandatering) vanuit het onderwijsbestuur nodig wordt geacht in het kader van wet- en regelgeving en vanuit de wens van besturen (die hier aansprakelijk voor zijn) hier een vorm van extra controle op te kunnen uitoefenen. De toestemming (consent) wordt op dit moment door een beheerder op het niveau van een "school" gegeven. De discussie gaat over hoe een toestemming (mandaat) afgegeven op een "hoger" niveau (voorstel is bestuur) matcht met het afgeven van consent op de werkvloer. De bestaande Edukoppeling-architectuur hiervoor knelt echter met de gewenste inrichting van de leermiddelenketen. H-P voegt toe dat LAS systemen nu inderdaad een toestemmingsmodule hebben ingebouwd, maar dat dan weer de discussie is welke rollen op de toestemmingsknop mogen drukken en hoe je dit kunt controleren. Als je dat beter zou kunnen regelen dan zou een decentraal consentmechanisme prima kunnen voldoen, maar dit vergt veel fundamentele aanpassingen bij de leveranciers.

Afspraak is dat de werkgroep eerst een profiel gaat opleveren dat past op de wensen die vanuit Edu-v zijn geuit. Toestemming (mandaat) vanuit het bestuur is daarbij wel voorzien, maar wordt in samenwerking met OSR enigszins pragmatisch ingevuld. Parallel daaraan gaat de werkgroep kijken of dit invloed heeft op overkoepelende Edukoppeling architectuur en dat die bijstelling behoeft (wat impact heeft op de bestaande WUS- en REST-profielen mogelijk).

Edu-v wil echter nu snel toewerken naar PoC en dingen die hiervan geleerd worden kunnen dan worden meegenomen in de afspraak en in de architectuur. Er zijn verder nog wat meer technische discussies die ook op een vergelijkbare wijze beslecht gaan worden.

Dirk voegt toe dat het belangrijk is om de impact voor de onderwijsinstellingen te bepalen van deze nieuwe meer generieke afspraken. De taak van de architectuurraad is om de kaders en uitgangspunten te borgen.

Conclusies & besluiten:

- Aanpak en uitwerking wordt begrepen door de AR en men kan ermee leven, zeker gezien de acties die daar verder aan worden gekoppeld.

Actiepunt:

- Specificaties komen in juli als concept beschikbaar op Edustandaard.nl en worden in oktober geagendeerd in de AR.

10 JAAR ARCHITECTUURRAAD: HOE KUNNEN WE DE KOMENDE 10 JAAR HET VERSCHIL (BLIJVEN) MAKEN? – BROWN PAPER SESSIE

edustandaard

- De tijd zit erop dus dit agendapunt is verschoven naar de borrel, echter waarbij de bruine papieren achterwege zijn gebleven.

1. WVTK en sluiting

De voorzitter sluit de digitale vergadering rond 16:16 uur en we gaan door naar de borrel.

Vergaderdata:

- de donderdagmiddag: 12-10-2023.